

Evaluatie doelstellingen AED-netwerk

Realisatie van een dekkend AED netwerk in Lelystad

Inhoud

Inleiding	3
Achtergrond informatie.....	3
Evaluatie opzet	Error! Bookmark not defined.
Leeswijzer	3
1. Dekking AED's.....	4
1.1 Samenwerking HartslagNU.....	Error! Bookmark not defined.
1.2 Algemene ontwikkeling AED's 2020-2022	Error! Bookmark not defined.
1.3 Uitkomst Campagne	4
1.4 Huidige dekking	4
2. Voldoende burgerhulpverleners	6
2.1 Activeren.....	6
2.2 Ontwikkeling burgerhulpverleners 2020-2024	Error! Bookmark not defined.
3. Verantwoordelijkheidsgevoel	7
3.1 Eigenaarschap bij de inwoner.....	7
3.2 Stimuleren door communicatie	7
4. Commitment bedrijven en maatschappelijke organisaties	8
4.1 Inzet	8
4.2 Subsidie regeling	8
5. Overzicht financiën	8
5.1 Financiën 2021- 2022	Error! Bookmark not defined.
Conclusie.....	8

Inleiding

Van september 2020 tot 31 december 2022 liep de subsidieregeling AED's, om een dekkend netwerk in Lelystad te realiseren. De raad heeft vastgesteld dat er na afloop van de subsidie regeling een evaluatie van de doelstellingen dient plaats te vinden. Om uitvoering te geven aan deze vaststelling is deze evaluatie geschreven.

Achtergrond informatie

De raad heeft via een initiatiefvoorstel in 2019 het voortouw genomen om een sluitend AED-netwerk in Lelystad te realiseren. Na overname van het MC IJsselmeerziekenhuis in Lelystad is de volledige spoedeisende hulp (24/7) verdwenen. Hierdoor werd de behoefte aan een sluitend AED-netwerk groter. In een onderzoek van de Hartstichting uit 2018 bleek dat de dekking van het AED-netwerk in Lelystad laag was, met 19%. De raad heeft daarom op 9 juli 2019 besloten om €155.000 beschikbaar te stellen voor het realiseren van een sluitend AED-netwerk.

Het college heeft op 8 september 2020 de subsidieregeling Basisnetwerk AED Lelystad vastgesteld. De subsidieregeling is in 2021 met één jaar verlengd tot 31 december 2022. Met de subsidieregeling stelde de gemeente een subsidie beschikbaar aan inwoners en ondernemers die zich wilden inzetten voor het verbeteren van het AED-netwerk in Lelystad.

Begin 2020 waren er 31 actieve 24/7 AED's in Lelystad en 24 AED's die beperkt beschikbaar waren. Deze AED's zorgden niet voor een dekkend AED-netwerk in Lelystad. Er werd ingeschat dat er minstens 30 extra 24/7 AED's nodig waren voor een dekkend netwerk.

In 2020 is een plan van aanpak opgesteld. In dit plan van aanpak zijn de volgende vier doelstellingen geformuleerd:

1. Een sluitende dekking van AED's in Lelystad realiseren;
2. Voldoende burgerhulpverleners activeren en een juiste spreiding realiseren;
3. Aanvragers van een subsidie voelen zich verantwoordelijk voor het apparaat;
4. Bedrijven en maatschappelijke instellingen zijn bereid om zich te committeren.

In deze evaluatie zijn de doelstellingen geëvalueerd.

Leeswijzer

Binnen de evaluatie zal als eerste worden gekeken naar de dekking van de AED's. Daarna wordt er geanalyseerd hoe de werving van de burgerhulpverleners plaats vond en het aantal burgerhulpverleners in Lelystad. Vervolgens zal er worden ingegaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van inwoners rondom de AED's en het commitment van bedrijven en maatschappelijke instellingen. Tot slot wordt er een conclusie getrokken.

1. Dekking AED's

De eerste doelstelling was het realiseren van een sluitend AED-netwerk. Vanaf 2019 streeft Lelystad namelijk naar een dekkingsgraad (24-uurs) van 100%. Het bleek dat veel AED's in kantoorpanden en winkels hingen, waardoor een volledige (24-uurs) dekking niet mogelijk was. Om uitwerking te geven aan het initiatiefvoorstel van de raad voor de realisatie van een sluitend AED-netwerk in Lelystad, is in 2020 een dekkingsplan opgesteld. Dit plan vormde de basis voor de verdere inrichting van een AED-netwerk. Verder was promotie van de campagne erg belangrijk. Door gerichte communicatie en een transparante informatievoorziening moesten de inwoners en bedrijven in Lelystad geïnformeerd worden over het belang van een sluitend AED-netwerk. Om het netwerk sluitend te krijgen zijn wijken en buurten benadert die niet waren opgenomen in de dekking. Samen met buurtvoorlichters, lokale EHBO-teams, bewonersconsultanten en wijkteams zijn daarom mensen uit de buurt benadert en gestimuleerd om door gebruik van de subsidieregeling een AED-apparaat en/of buitenkast aan te schaffen. Dit droeg tegelijkertijd bij aan het realiseren van de eerste doelstelling, een sluitend netwerk.

Uitkomst Campagne

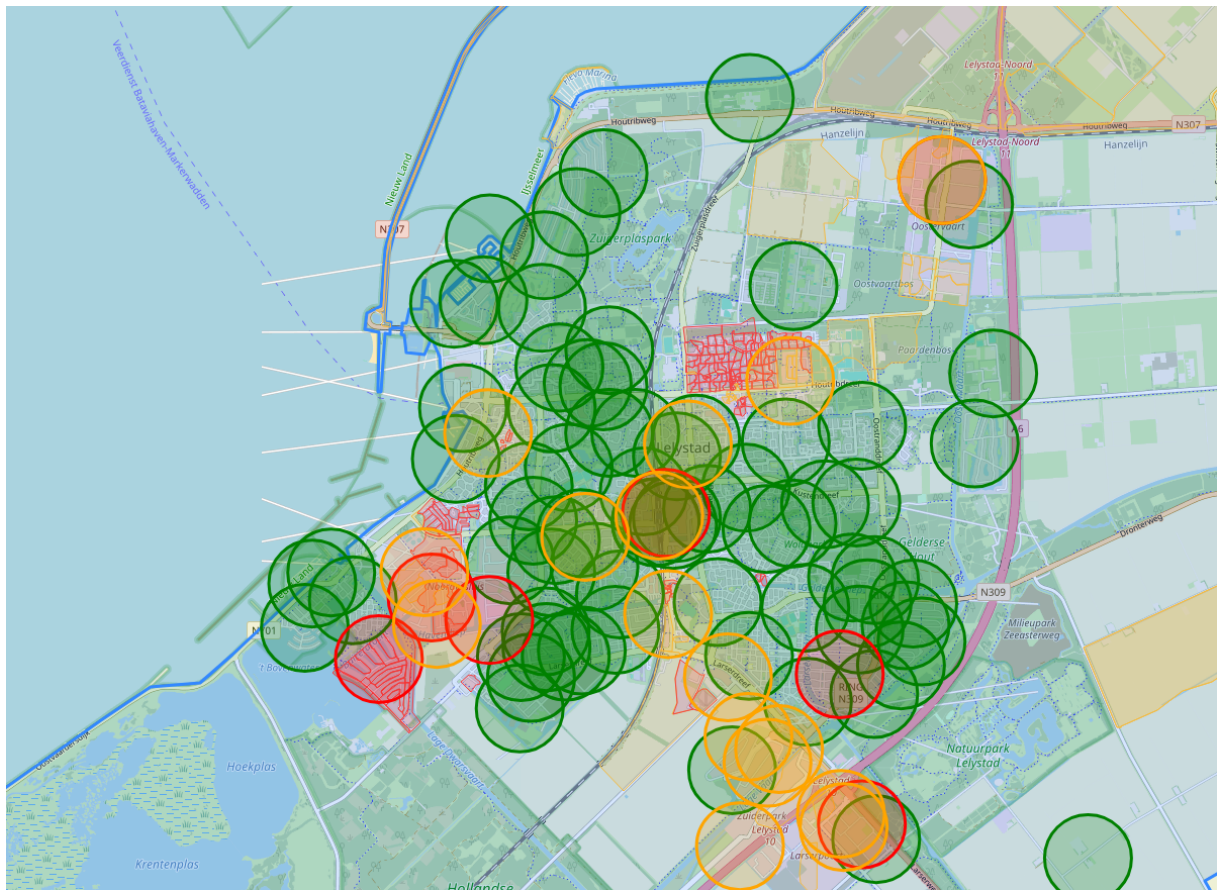
Gedurende de campagne zijn minstens 48 volledig beschikbare AED's aan het netwerk toegevoegd. Daarvan zijn 13 apparaten via de subsidieregeling aangeschaft. De AED's die vergoed zijn via de subsidieregeling (conform het dekkingsplan) zijn op locaties in Lelystad gehangen die als kritiek werden aangemerkt. De overige nieuwe apparaten zijn het resultaat van lokale initiatieven en een landelijke actie van de Hartstichting. Momenteel zijn er 79 actieve 24/7 AED's in Lelystad, het aantal actieve AED's in de gemeente Lelystad is 106.

Tabel 1, aantal actieve AED's in Lelystad

	februari 2024
Aantal actieve 24/7 AED's het aantal actieve AED's in de gemeente die 24/7 bereikbaar zijn	79
Aantal gelimiteerd beschikbare actieve AED's het aantal AED's in de gemeente wat actief is, maar niet 24/7 bereikbaar is	20
Aantal first-responder AED's het aantal AED's die gekoppeld zijn aan een vrijwilliger, mobiel beschikbaar zijn en niet publiek toegankelijk	7
Aantal niet actieve AED's het aantal AED's in de gemeente wat door de eigenaar inactief is gezet als gevolg van inzet, of verlopen elektroden of batterijen	3

Huidige dekking

Onderstaande kaart presenteert de actuele dekking en spreiding van AED's in de gehele gemeente. Het uitgangspunt is dat binnen een straal van 500 meter steeds een inzetbare AED oproepbaar is. Dat betekent dat er naar wordt gestreefd om binnen 500 meter van een reanimatie-melding altijd minimaal drie AED's te kunnen alarmeren. De groene cirkels zijn de 24/7 actieve AED's. De oranje cirkels zijn de actieve, maar niet 24/7 AED's, de rode cirkels zijn de niet-actieve AED's (N.B. bij deze kaart staat de AED in de Hollandse Hout op inactief, deze is momenteel weer actief). De kaart laat zien dat er in Lelystad twee wijken zijn waar er op dit moment onvoldoende dekking is. Dit zijn Noordersluis en de Zuiderzeewijk.

2. Voldoende burgerhulpverleners

Het tweede doel van de campagne was het activeren van voldoende burgerhulpverleners en het realiseren van een juiste spreiding. Burgerhulpverleners zijn vaak sneller bij een incident dan een ambulance. Daarom kan in de tijd dat de ambulance onderweg is, de burgerhulpverlener beginnen met reanimeren en een AED gebruiken. In 2020 werd het aantal benodigde burgerhulpverleners vastgesteld op 1% van het aantal inwoners in Lelystad. Dit is in de looptijd van de campagne als streefcijfer gehanteerd. In 2024 wordt het aantal benodigde burgerhulpverleners vastgesteld op 2% van het aantal inwoners in Lelystad. Deze verandering heeft gevolgen voor het behalen van het doel, het activeren van voldoende burgerhulpverleners in Lelystad.

Activeren

Om meer burgerhulpverleners te registreren in Lelystad is er in juni van 2020 een persbericht geplaatst. In dit bericht werden inwoners geïnformeerd en opgeroepen om zich aan te melden bij HartslagNu als burgerhulpverlener. De oproep werd gedaan, om zo de burgerhulpverleners die nog niet geregisterd waren in kaart te brengen.

In 2021 is er in de Flevopost een artikel geplaatst waarin opnieuw werd opgeroepen om je als burgerhulpverlener aan te melden bij HartslagNu. Tevens zijn ook de Hulpverleners die konden reanimeren opgeroepen om zich te registreren via HartslagNu.

Om nieuwe burgerhulpverleners te werven in Lelystad is er besloten om in de subsidievoorwaarden het volgende op te nemen: De beheerder van het apparaat staat geregistreerd als burgerhulpverlener. Bij gebreken daarvan dient de aanvrager een verklaring te overleggen dat er binnen een jaar na datum aanvraag een registratie zal plaatsvinden. Indien de beheerder van het apparaat een ondernemer betreft, dient de ondernemer binnen zijn organisatie een natuurlijke persoon aan te wijzen die staat geregistreerd als burgerhulpverlener bij HartslagNu.

2.1 Aantal actieve burgerhulpverleners

Begin 2020 was het totaal aantal burgerhulpverleners in de gemeente Lelystad 750. Momenteel zijn er 845 burgerhulpverleners in Lelystad. Het aantal burgerhulpverleners in Lelystad met een geldig certificaat is 626.

Tabel 2, aantal actieve burgerhulpverleners in Lelystad

	aantal
Geldig certificaat Aantal burgerhulpverleners met een geldig certificaat of medisch geschoolde (zorg) professionals	626
Verlopen certificaten actieve burgerhulpverleners Aantal burgerhulpverleners met een verlopen certificaat met aantoonbare activiteit in responses en vragenlijsten	39
Verlopen certificaten niet actieve burgerhulpverleners Aantal burgerhulpverleners met een verlopen certificaat die geen aantoonbare activiteit hebben zoals responses op alarmeringen en vragenlijsten	141
Incompleet profiel of inactieve status Dit is het aantal burgerhulpverleners dat zich heeft aangemeld, waarvan het profiel nog niet compleet is	39

De onderstaande tabel laat de opkomst- en inzet- resultaten zien van de burgerhulpverleners. Hierbij wordt er een vergelijking gemaakt met de landelijke cijfers in 2024 en de cijfers van Lelystad uit 2023. Uit de gegevens blijkt dat de opkomst burgerhulpverleners hoger ligt dan vorig jaar en het landelijk gemiddelde, ook ligt het aantal reanimaties die gestart zijn door een burgerhulpverlener hoger dan 2023 en het landelijk gemiddelde. Wel is de afstand tussen de burgerhulpverlener en de plek van de reanimatie langer dan in 2023 en de landelijke cijfers.

Tabel 3, vergelijking tussen de inzet burgerhulpverleners 2024, 2023 en Landelijke cijfers

	februari 2024	februari 2023	Landelijk
Gestarte reanimatie door burgerhulpverleners: het percentage oproepen waarbij een burgerhulpverlener als eerste ter plaatse was (op basis van data uit de ingevulde vragenlijsten)	72,7%	50,0%	68,2%
Opkomst burgerhulpverleners: het percentage oproepen waarbij tenminste één burgerhulpverlener accepteerde en ter plaatse ging	91,8%	69,7%	89,5%
Gemiddelde afstand gevonden burgerhulpverlener: de gemiddelde afstand in meters van een gevonden burgerhulpverlener tot de reanimatie-locatie	817	746	751
Gemiddelde afstand tot de reanimatie-locatie: de gemiddelde afstand in meters van een burgerhulpverlener die de melding heeft geaccepteerd ten opzichte van de reanimatie-locatie	722	693	677

3. Verantwoordelijkheidsgevoel

De derde doelstelling was aanvragers van een subsidie voelen zich verantwoordelijk voor het apparaat. Hierbij heeft de gemeente voornamelijk ingezet op eigenaarschap bij aanschaf van een AED. Verder is getracht om het verantwoordelijkheidsgevoel te stimuleren door diverse communicatie campagnes.

3.1 Eigenaarschap bij de inwoner

Om het eigenaarschap onder inwoners te stimuleren heeft de gemeente dit opgenomen in de subsidie aanvraag. De gemeente vergoede 85% van een AED met buitenkast. De overige 15% was voor de inwoner. Ook is in de subsidie regeling opgenomen dat er bij de aanschaf van een AED met buitenkast een onderhoudscontract moet worden afgesloten. Deze dient een minimale looptijd te hebben van twee jaar en moet ingaan op het moment van aanschaf. De kosten voor het onderhoudscontract voor de eerste twee jaar werden 100% vergoed door de gemeente. Opgenomen is dat de onderhoudscontracten die hierop volgden niet betaald worden door de gemeente. Bij een aanvraag is dit duidelijk gecommuniceerd naar inwoners. Het idee hierachter was dat inwoners verantwoordelijk gingen voelen voor het beheer en onderhoud van het apparaat.

Sinds het begin van 2024 is gebleken dat er onder inwoners niet altijd duidelijk is waar het eigenaarschap van de AED's ligt. Er zijn in totaal 4 verschillende verzoeken binnen gekomen, waarin er aan de gemeente is gevraagd om het onderhoudscontract te financieren. Het gaat hier o.a. om AED's die buiten de subsidieregeling om zijn aangeschaft door inwoners.

3.2 Stimuleren door communicatie

Door de samenwerking tussen de gemeente en HartslagNu werden geregistreerde burgerhulpverleners en beheerders van AED's periodiek gecontacteerd indien er een certificaat verlengd of gecontroleerd diende te worden, of wanneer er onderhoud aan een AED uitgevoerd moest worden. Dit werd gedaan om het verantwoordelijkheidsgevoel te stimuleren.

In juni 2020 werd een persbericht geplaatst, waarin mensen geïnformeerd en opgeroepen werden om zich aan te melden als burgerhulpverlener en de aanmelding van hun apparaat bij HartslagNu te controleren. In november 2020 zijn flyers verspreid rondom beoogde AED-locaties en zijn buurtvoorlichters in gesprek gegaan met 163 inwoners aan de deur. Door de coronapandemie, zijn deze werkzaamheden uiteindelijk in stil komen te liggen.

In de weken van 3 en 10 maart 2021 werden in de Flevopost artikelen gepubliceerd over de campagne. In de artikelen werd geprobeerd om inwoners er toe te bewegen om gezamenlijk in de buurt zich in te zetten voor de plaatsing van een 24/7 AED in de buurt, werd een persoonlijk verhaal van één inwoner die een subsidie aanvraag voor een AED's gedaan heeft geplaatst en werd er een advenrotial geplaatst over de AED-actie.

Om de campagne verder onder de aandacht te brengen is eind 2021 een brief gestuurd aan inwoners over de gratis AED-actie van de Hartstichting en Vriendenloterij en de verlenging van de

subsidieregeling. De Hartstichting stelde namelijk gratis AED's beschikbaar voor diverse kritieke locaties in Lelystad. De brief bevatte ook informatie over de statistieken rondom hartaanvallen, het belang van een AED en genoeg burgerhulpverleners en de plekken in Lelystad waar AED's hingen. De actie van Hartstichting hield in februari 2022 op.

4. Commitment bedrijven en maatschappelijke organisaties

De vierde doelstelling was bedrijven en maatschappelijke instellingen zijn bereid om zich te committeren.

4.1 Inzet

Gedurende de looptijd van de campagne is er niet specifiek ingezet op de commitment van bedrijven en maatschappelijke organisaties. Corona is een grote factor hierin geweest. Ook werd er besloten om eerst in te zetten op de commitment vanuit de inwoners.

4.2 Subsidie regeling

De subsidie voor de aanschaf van een AED was tot 1 juli 2021 alleen beschikbaar voor natuurlijke personen. Vanaf 2021 was dit mogelijk voor ondernemers. Hierdoor was het de eerste anderhalf jaar van de campagne rondom de AED's niet mogelijk voor ondernemers om via de subsidie regeling aanspraak te maken op een subsidie voor het plaatsen van een AED. Wel was het voor 2021 mogelijk voor de gemeente om met ondernemers, maatschappelijke organisaties en overige instellingen in gesprek te gaan rondom een beoogde AED-locatie. Dit kon gedaan worden indien het niet zou lukken om inwoners en buurten te motiveren of wanneer onvoldoende middelen beschikbaar waren om het resterende 15% te bekostigen.

5. Overzicht financiën

De gemeenteraad heeft op 9 juli 2019 besloten om €155.000 beschikbaar te stellen voor het realiseren van een dekkend AED-netwerk in Lelystad. Voor het verlenen van subsidies op grond van de subsidieregeling is een subsidieplafond vastgesteld van €90.625. Dit was gebaseerd op de maximale vergoeding per aanvraag: €3.125 (€2.125 + €600 + €50 + €50) x 29 apparaten. De subsidie regeling AED's liep eind 2022 af. Hiermee zijn de beschikbare middelen voor de AED's zijn teruggevloeid in de ROS. Waarbij de overgebleven €75.000,- gereserveerd bleef voor de realisatie van een dekkend AED-netwerk.

Conclusie

Tijdens deze evaluatie is getracht om in kaart te brengen in welke maten de geformuleerde doelstellingen uit het plan van aanpak 2020 behaald zijn. Uit de evaluatie blijkt dat er in de afgelopen jaren goed ingezet is op de werving van burgerhulpverleners en het plaatsen van AED's. Hierbij is ingezet op eigenaarschap bij de inwoners. Ondanks de inzet is het niet gelukt om de doelstellingen te behalen. Er zijn meerdere factoren die hier een bijdrage aan leveren. Zo heeft corona een negatieve invloed gehad op de gevoerde campagne, die moesten worden stop gezet. Ook vond er een wijziging plaats in het streefcijfer voor het minimaal aantal burgerhulpverleners.

Om een dekkend AED-netwerk te realiseren in Lelystad zijn er nog twee AED's nodig. In de Noordersluis en de Zuiderzeewijk zijn momenteel geen AED's aanwezig. Door het faciliteren van twee AED's zal het netwerk sluitend worden. Het aantal burgerhulpverleners in Lelystad voldoet momenteel aan het streefcijfer van 1%. Echter, is het gewenst om het aantal burgerhulpverleners te verhogen naar 2%. Om het streefcijfer te behalen zal er een extra campagne ingezet moeten worden. De evaluatie laat ook zien dat niet onder iedere inwoner in Lelystad het gevoel van eigenaarschap is als het gaat om het beheer van de AED's. Als gemeente Lelystad sturen wij vanaf het begin aan op eigenaarschap bij de inwoners die een AED aanschaffen. Verder liet de evaluatie zien dat er minimaal is ingezet op commitment van bedrijven en maatschappelijke instellingen, maar dat er bewust gekozen is om in te zetten op eigenaarschap van inwoners.